

9. SINIF

HİKAYE ÜNİTESİ

TÜRKÇENİN MATEMATİĞİ

HİKAYE(ÖYKÜ)

1. Yaşanmış ya da yaşanması mümkün olaylar anlatılır.
2. Olay çevresinde gelişen metinlerdendir.
3. Anlatmaya bağlı metindir.
4. Batılı anlamda hikaye, Türk edebiyatına Tanzimat Döneminde girmiştir. (19.yy)
5. Tanzimat'tan önce bu türün yerini mesneviler, halk hikayeleri, destanlar, masallar tutmaktaydı.

TÜRKÇENİN MATEMATİĞİ

HİKAYEDEKİ İLKLER

1. Bu türün Dünya edebiyatındaki ilk örneği, Boccaccio'nun Decameron adlı eseridir. (14. yy)
2. Türk edebiyatındaki ilk örneği, Ahmet Mithat Efendi'nin Letaif-i Rivayat adlı eseridir. (19. yy)
3. Türk edebiyatındaki Batılı anlamdaki ilk hikaye örneği ise Samipaşazade Sezai'nin Küçük Şeyler adlı eseridir.

HİKAYE TÜRLERİ

- A. Olay Hikayesi (Maupassant Tarzı Hikaye)
 1. Olay merkezli hikayelerdir.
 2. Serim, düğüm, çözüm bölümleri vardır.
 3. Dünya edebiyatındaki temsilcisi: Guy de Maupassant
 4. Türk edebiyatındaki başlıca temsilcileri: Ömer Seyfettin, Refik Halit Karay, Reşat Nuri Güntekin'dir.

DURUM HİKAYESİ(ÇEHOV TARZI HİKAYE)

1. Günlük yaşamın bir kesiti anlatılır. Olay ikinci plandadır.
2. Serim, düğüm, çözüm bölümleri yoktur.
3. Ruhsal çözümlemelere (psikolojik tasvirlerle) yer verilir.
4. Dünya edebiyatındaki temsilcisi: Anton Çehov'dur.
5. Türk edebiyatındaki başlıca temsilcisi: Sait Faik Abasıyanık ve Memduh Şevket Esendal'dır.

TÜRKÇENİN MATEMATİĞİ

ROMAN VE HİKAYELERDEKİ ANLATIM TÜRLERİ

(A) Salih horultulu, inlemeli derin uykulu bir gece geçirdi. Top atsalar kulağının dibinde uyanmazdı. Belki de rüyasında bin bir topun birden sağ koluna gülle yağdırdığını görmüştü. Fakat gördüğü rüya ne olursa olsun, asla hatırlamayacaktı. O, üç yılın uykusunu uyuyordu. Anası sık sık uyanmış, her uyanışında da giderek üstünü sıkı sıkı örtmüştü. Salih bunları da fark etmedi. Sabah namazından yarım saat sonraydı. Salih hala inliyor, yarım yamalak kelimelerle sayıklıyordu. Kadın, üstünü yine açmıştır, diye odaya gitti.

(B)Seven insan, diğer insanları daha iyi tanır. Şu kendi halinde yürüyen, başı yerden kalkmayan yeni bir aşktan kurtulmuştur. Şu elindeki çantayı sallayıp koşan kız aşkı hiç tanımaz. Şu ıslığını unutanın halini Beyoğlu sinemalarına sormalı. Şu sigara alanın macerasını tanınmış bir hikayeci kaç defa yaşamıştır.

HİKAYELERDEKİ ÖZELLİKLER

1.YAPI UNSURLARI

- a. Olay Örgüsü
- b. Zaman
- c. Kişiler
- d. Mekan

NOT: Kişiler, tip ve karakter olarak ikiye ayrılır. Tip: Belirli bir çevrenin, zümrenin en belirgin, sivri özelliklerini temsil eder. korkaklık, çalışkanlık vb. Cimrilik, kıskançlık, Karakter: Kişilerin kendilerine has, ayırt edici özellikleridir.

TÜRKÇENİN MATEMATİĞİ

2.ANLATICI

- a. 1. tekil şahıs anlatıcı: Ben
- b. 3. tekil şahıs anlatıcı: O

3.BAKIŞ AÇISI

a. Hakim Bakış Açısı: Her şeye hakimdir. Kahramanların aklından geçenlerini ve psikolojilerini bilir. b. Kahraman Bakış Açısı: Olayların anlatıcısı kahramanın kendisidir. c. Gözlemci Bakış Açısı: Anlatıcı gördüklerini, tanık olduklarını anlatır. Roman kahramanlarının aklından geçenleri bilmez.

AŞAĞIDAKİ METİNLERDE HANGİ BAKIŞ AÇISI KULLANILMIŞTIR?

1. Dönüp bakmak istedim. Belki de çok istediğim için dönüp bakamadım. Olabilir. Gökten bir kuş “Hişt hişt” ederek geçmiştir. Arkamdan yılan, tosbağa, bir kirpi geçmiştir. Bir böcek vardır belki “Hişt hişt” diyen. 2. Babasını hatırladı. Trene yolcu ederken: “Aman oğlum” demişti, “yüzümü kara çıkarma. Babayın oğlu olduğunu göster şu millete, ille de mıhtara. Benim oğlumsan sırtın yere gelmez. Heye İstanbul gurbeti çetin, İstanbullunun cinden de beter olduğunu söylerdi emmim ya, boş ver. Var git, sağlıcakla, eyi kötü bir işin başın geç, bize mektup sal. Ondan sonrasına karışma.”
3. Yavaş yavaş merdivenleri indi. Orta kata gelince müdürün odası gözüne ilişti. Şakir Bey’i bir kere görmek fena olmaz, diye düşündü. Kocas hakkında ondan malumat alabilirdi, hademe ile içeriye haber gönderdi.

4. ANLATIM TEKNİKLERİ

- a. Diyalog
- b. İç konuşma
- c. Bilinç akışı
- d. Olay Anlatımı
- f. İç Çözümleme
- ç. Kişi Tanıtımı
- e. Geriye Dönüş
- g. Özetleme

TÜRKÇENİN MATEMATİĞİ

A. Milli-Dini Hikayeler

1. Duyarlılığı Devam Ettiren Bu dönemde Milli Edebiyat'ın devamı niteliğinde hikayeler yazılır.
2. Anadolu, savaş yılları, halkın acıları realist tarzda anlatılır.
3. Bu dönemde eser veren sanatçılar: Aka Gündüz, Bahaeddin Özkıışı vb.

CUMHURİYET DÖNEMİNDE HİKAYE

A. 1923-1940 ARASI DÖNEM 1. Hikayeler gözlemci gerçekçiliğin etkisiyle yazılmıştır. 2. Kullanılan dil sade ve anlaşılırdır. 3. Hikayelerin konusu: 1. D. Savaşı, Kurtuluş Savaşı, Atatürk ilke ve inkılapları, halkın yaşam tarzı, ahlak bozuklukları, yanlış Batılılaşma, arasındaki çatışmalar vb. halkla aydın 4. Bu dönemde eser veren sanatçılar: Reşat Nuri, Sabahattin Ali, Memduh Şevket Esendal, Refik Halit Karay, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Sait Faik Abasıyanık vb.

B. 1940-1960 ARASI DÖNEM 1. Türkiye, İkinci Dünya Savaşı'na katılmadığı halde bu savaşın etkilerini çokça yaşamış ve eserlere konu etmişlerdir. 2. İçine düşülen buhran, hürriyet düşüncesi, savaşın acımasızlığı ve insan sevgisi hikayelerde ele alınmıştır. 3. Konular bir önceki döneme göre daha çeşitlenmiştir. inceleyebiliriz: Bu dönemi üç başlık altında inceleyebiliriz:

- a. Mili-dini duyarlılığı devam ettiren hikayeler
- b. Bireyin iç dünyasını ele alan hikayeler
- c. Toplumcu gerçekçi hikayeler

B. Bireyin İç Dünyasını Ele Alan Hikayeler

1. Bu hikayelerde ruhsal sorunları olan, toplumdan uzaklaşmış ve içine dönmüş kişiler anlatılmıştır. 2. Ruh tahlilleri, iç konuşmalar, iç çözümlemeler, bilinç akışı tekniği sıkça kullanılır. 3. Durum hikayeleriyle karşılaştırıldığında zaman ve dış çevrenin önemi daha da azalmıştır. 4. Anlatıcı, genellikle 1.tekil anlatıcıdır. 5. Bu dönemde eser veren sanatçılar: Ahmet Hamdi Tanpınar, Tarık Buğra, Sabahattin Kudret Aksal'dır.

C. Toplumcu Gerçekçi Hikayeler

1. Bu hikayelerde köy ve gecekondu gerçekliği, ezilen köylü ve işçi sınıfı, memur hayatı vb. konular ele alınmıştır. 2. Eserlerde dil sade ve anlaşılırdır. 3. Kahramanlar ait oldukları topluluğun diliyle konuşturulurlar. (Realizm-Natüralizm) 4. Bu dönemde eser veren sanatçılar: Yaşar Kemal, Orhan Kemal, Kemal Tahir, Kemal Bilbaşar, Fakir Baykurt, Talip Apaydın, Sadri Ertem, Samim Kocagöz'dür.

TÜRKÇENİN MATEMATİĞİ

ALİŞTIRMALAR 1

NOKTALAMA İŞARETLERİNİ UYGUN ŞEKİLDE YERLEŞTİRELİM

a. Adam () çardağın dibinde hiddetli dolaşüyor () Her zaman öyle yapar () Çardağın yanına yöresine kavun kabukları atılmış () Bir de içi geçmiş karpuzlar () kavunlar atılmış () Etrafta şalgam kokusuna benzer karpuz kokusu () b. Şehirli () çocuğa şefkatle baktı () çocuğun saçını okşadı () c. Bu caddenin en garip yanı () satılık milyonlarca şeyin hiçbirinin orada yapılmıyor olmasaydı () işlikler () oymacılar () boyacılar () tasarımcılar neredeydi () Bunları yapan insanlar nerede yaşıyordu () Sanırım gözden uzak () başka bir yerde () duvarlar arkasında () Dükkanlardaki insanlar ya alıcı ya satıcıydı () Nesnelerle sahip olmak dışında bir ilişkileri yoktu ()